

Títol: UdGBabel, portal de recursos lingüístics de la Universitat de Girona

Ángeles Merino Cicres
Cap de la Biblioteca del Campus de
Montilivi
Universitat de Girona
angels.merino@udg.edu

Andreu Pulido Bazaga
Cap del Servei de Llengües
Modernes
Universitat de Girona
andreu.pulido@udg.edu

RESUM

UdGBabel és un Centre de Recursos Lingüístics ideat pel Servei de Llengües Modernes (SLM) i la Biblioteca de la Universitat de Girona. Es tracta d'un portal web on es recullen diversos recursos per aprendre llengües, per redactar correctament en funció de la disciplina que s'estudi, per aprendre a fer citacions bibliogràfiques, per parlar correctament en públic, etc. fins aleshores dispersos en les webs institucionals dels dos serveis, i que, un cop afluorats, evidencien que poden servir per donar suport a la filosofia per competències dels nous estudis de grau que les universitats estan implementant.

El projecte es realitza durant el curs 2009-2010 (planificació i desenvolupament) i finalitza durant el curs actual (es nodreix de continguts i es fa difusió a tota la comunitat universitària).

TEXT DE LA COMUNICACIÓ

Antecedents

Els antecedents del projecte cal buscar-los als inicis del 2009 quan l'SLM es planteja la necessitat de disposar d'un centre d'autoaprenentatge de llengües (CAL) per donar suport a aquelles persones que no poden assistir regularment als cursos ordinaris de llengües o per reforçar l'aprenentatge adquirit en els cursos ordinaris que programa.

Per desenvolupar el projecte, es posa en contacte amb la Biblioteca, que està immersa des de fa temps en un procés de conversió en centre de recursos per a l'aprenentatge i que ja es planteja de manera natural una convergència entre serveis universitaris per tal de potenciar l'aprenentatge i, a la vegada, "obrir-se" a nous usos i necessitats.

Després de diverses visites a diferents centres d'autoaprenentatge (universitaris i d'altres entitats) es constata que en aquests moments no té gaire sentit la creació d'un CAL a la manera clàssica, és a dir, una sala amb prestatges plens de gramàtiques, de llibres de text, de fitxes autocorrectives, de

vídeos, etc. Tot això ja ho té una biblioteca convencional i no té sentit replicar-ho en un altre espai.

Es considera com a punt de partida que el gran centre d'autoaprenentatge és la xarxa, on es poden trobar tots els recursos que vulguem. La primera gran feina que es planteja des d'aquest punt de vista és la selecció d'aquests recursos. La tasca de l'assessor des d'aquesta perspectiva consisteix a fer una selecció qualitativa dels recursos d'aprenentatge de llengües existents a la xarxa i el guiatge i l'acompanyament a l'aprenent a partir d'aquests recursos.

Des del primer moment els dos serveis es plantegen la necessitat que els recursos web, base del projecte, han d'anar acompanyats d'altres espais i de material de dins de la Biblioteca: auriculars, aules d'autoaprenentatge, aules per a trobades lingüístiques, sales de dimensions reduïdes per a grups de conversa, quiosc de premsa digital, etc.

Com a primer producte fruit d'aquesta primera col·laboració entre el Servei de Llengües Modernes i la Biblioteca es crea una pàgina web en la qual es recullen diversos recursos en línia per facilitar l'aprenentatge de llengües. Aquesta primera pàgina ja s'anomena Centre d'Aprenentatge de Llengües (CALL) i podríem considerar que és l'embrió d'UdGBabel

A mesura que es desenvolupa el CALL es posa en evidència que els dos serveis poden oferir moltes més eines per contribuir, com a objectiu prioritari, al desenvolupament de tres de les competències transversals definides per la UdG¹ i que han d'assolir els estudiants dels nous estudis de grau:

- Utilitzar la llengua anglesa.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Comunicar-se oralment i per escrit.

A més a més, els dos serveis participants comparteixen la filosofia que l'estudiant ha d'accedir als recursos d'acord amb les seves necessitats, independentment si aquests són de la Biblioteca o de l'SLM, i que en tot cas això sempre li serà més fàcil si aquests recursos estan agrupats en un únic lloc que no pas si estan disperses entre dos o més serveis.

Amb aquestes idees prèvies clares, realitzem un estudi de *benchmarking* per veure si en altres universitats hi ha algun projecte semblant. Després d'analitzar diversos centres de redacció de diferents universitats, trobem que la Monash University, una universitat australiana, té un projecte² que ens pot servir com a exemple.

¹ Aprovació del tractament de les competències transversals a les noves titulacions de la Universitat de Girona (Aprovades en el Consell de Govern sessió núm. 5/08 de 5 de juny de 2008)

² <http://www.monash.edu.au/lls/llonline/>

Finançament

Per finançar el projecte que volem iniciar, el SLM demana un ajut NORMA (ajuts a projectes i activitats de normalització lingüística 2010, que convoca la Secretaria d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya) per un valor de 5.000 euros. En un primer moment, es demana un pressupost a una empresa externa que ascendeix a 4.000 euros. Aquest pressupost inclou el disseny i la programació del lloc web, el disseny i l'execució de l'estratègia digital.

La Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya aporta al projecte material d'autoaprenentatge de llengua catalana.

Per la seva banda, tenint en compte les característiques del projecte i els requeriments tècnics, la Unitat Informàtica de la Biblioteca proposa desenvolupar el projecte sense haver d'externalitzar-lo. Finalment aquesta serà l'opció que es triarà.

Plataforma tecnològica

Es desitja un portal que aporti facilitat i agilitat alhora d'editar continguts. En un primer moment la naturalesa d'aquests continguts és principalment estàtica que inclou informació textual i enllaços interns o externs a la UdG però no es descarta la possibilitat d'incloure contingut dinàmic, obtingut a través de la integració amb diferents sistemes d'informació de la Biblioteca (catàleg, biblioteca digital, bases de dades de creació pròpia, etc). Tampoc es descarta la possibilitat de que el portal pugui contenir informació organitzada i presentada segons diferents rols d'usuari.

La plataforma triada és DotNetNuke, i els motius per triar-la són variats:

- Eina institucional de la UdG per la gestió de continguts. Manteniment de l'eina per part de la UdG. (Versions, actualitzacions, etc)
- Integració en la imatge corporativa de la UdG
- Possibilitat de crear un portal independent a nivell d'administració i edició de continguts, dins el conjunt de la web de la UdG.
- Diversitat de mòduls per al contingut d'informació (MHTML, notícies, agenda, galeria d'imatges, wiki, calendari, XML, etc).
- Integració de l'autenticació institucional.
- Possibilitat d'establir diferents rols d'usuari.
- Multilingüe (disponible per català, castellà i anglès).
- Cercador.
- Dades d'ús del portal (eina: google analytics).
- Coneixement a nivell tècnic, d'administració i operatiu per part del personal de la unitat informàtica de la Biblioteca.

Continguts

Pel que fa a l'arquitectura de continguts, la informació està distribuïda en 7 apartats de primer nivell, que en pantalla estan disposats en menú horitzontal i visibles durant tota la navegació dins la web. Per cada apartat la navegació de segon i tercer nivell es disposa verticalment al panell esquerre.

La filosofia d'oferir els serveis des d'una única plataforma, independentment de si els ofereix la Biblioteca o el SLL queda reflectida en:

- Tenim una única adreça de correu electrònic institucional i un servei d'atenció comú amb un temps de resposta inferior a 24 h.
- S'ofereix una carta de serveis conjunta.
- Cada apartat té continguts dels dos serveis: per exemple, els llibres disponibles a la biblioteca que expliquen com fer un bon currículum, estan inclosos dins el subapartat corresponent. No hi ha cap plana específica per serveis.

Els apartats del primer nivell són:

- **Inici:** s'explicita la carta de serveis i es presenten els serveis responsables del projecte, el Servei de Llengües Modernes i la Biblioteca de la UdG.
- **Centre de redacció:** recursos per aprendre a redactar diferents tipus de documents propis de l'àmbit universitari: ressenyes, articles i informes científics, pòsters, etc. També s'ofereix un accés al servei de correcció i traducció del Servei de Llengües Modernes. Cal assenyalar que per a l'elaboració d'aquest apartat es partí fonamentalment d'un producte elaborat anteriorment pels serveis lingüístics de les universitats de Catalunya: *Argumenta, comunicació universitària eficaç*.³
- **Redacció por temes:** reflexió sobre els trets lingüístics i discursius propis de cada una de les disciplines que s'imparteixen en els estudis de la UdG. Cada apartat inclou recursos lingüístics, accés a eines de suport a la xarxa i a un tutorial de cerca de la matèria i matèries relacionades al catàleg de la biblioteca.
- **Aprenentatge de llengües:** recull els recursos de l'antic CALL (centre d'aprenentatge de llengües) per a l'aprenentatge d'anglès, català, castellà, francès i alemany.
- **Parlar en públic:** recursos per aprendre a preparar una entrevista o per fer una bona exposició oral.
- **Estil UdG:** es defineix la tipologia dels documents administratius propis de la UdG i es donen exemples d'aquests documents, i es publica el llibre d'estil i la nomenclatura oficial de la Universitat de Girona.
- **Gestió de la bibliografia:** es donen recursos perquè l'estudiant aprengui a fer cites bibliogràfiques, a evitar el plagi, a gestionar la bibliografia amb un programari específic i a conèixer els seus drets com a autor si decideix publicar en obert.

³ *Argumenta, comunicació universitària eficaç*: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/

Difusió del projecte

L'hem realitzat per dues vies:

- Interna UdG: la marca "UdGBabel" està present a la web dels dos serveis i hi ha el projecte d'incloure-la a la intranet docent ("la meva UdG"). També hem fet difusió per correu electrònic a tota la comunitat universitària.
- Red de Universidades Lectoras.⁴ Xarxa on les universitats adscrites es comprometen a potenciar la lectura i l'escriptura com a competència bàsica i transversal. Actualment hi ha 32 universitats adscrites i la UdG hi participa amb una proposta sorgida dins el marc del projecte: gravació de vídeos curts on el personal docent explica com es redacta o com s'argumenta sobre un determinat tema. Aquests vídeos es podran consultar des dels diversos apartats de la nostra plataforma.

CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

Aquest projecte ens ha permès:

1. Treballar de manera col·laborativa: per primera vegada dos serveis universitaris treballen junts compartint una nova visió: l'estudiant ha de trobar la informació que busca en funció de les seves necessitats, no en funció de l'estructura institucional.

Com a repte de futur dins d'aquest apartat, ens plantegem estendre aquesta perspectiva col·laborativa a la comunitat universitària. Alguns continguts d'UdGBabel són d'elaboració propis, però n'hi ha molts altres que no són res més que una selecció de recursos d'Internet. Pensem per exemple en l'apartat "Redacció per temes", on s'expliciten les característiques de la llengua i el discurs d'algunes disciplines i es donen recursos lingüístics que els autors consideren rellevants. En aquesta selecció de recursos, feta per lingüistes i documentalistes, hi falta la visió dels especialistes, dels professionals de la química, de la psicologia, de la medicina, etc. Considerem que aquesta visió donaria molt més valor al portal.

L'SLM i la Biblioteca de la UdG l'únic que fem és proposar una sèrie de recursos que consideren útils segons la seva expertesa. No obstant això, som conscients que el centre de l'acció són els destinataris finals, els usuaris. Són ells els que han de jutjar la validesa dels recursos proposats i els que poden proposar altres recursos que poden ser igualment vàlids.

⁴ <http://www.universidadeslectoras.org/>

2. Optimitzar els recursos interns i el capital intel·lectual de la pròpia institució: Aquest punt és conseqüència de l'anterior. Moltes vegades quan un servei universitari no pot assumir una tasca es té la tendència a externalitzar-la abans de demanar suport a altres serveis. Per altra banda, el treball col·laboratiu permet revisar processos i serveis que s'ofereixen per evitar duplicitats i assegurar la qualitat.

3. Contribuir a la implementació de les competències transversals dins de la Universitat de Girona: un dels conceptes més innovadors del nou EEES. El projecte pretén com a objectiu prioritari ajudar a assolir dues de les competències transversals per als estudis de grau definides per la UdG: utilitzar la llengua anglesa i comunicar-se oralment i per escrit. Indirectament, contribueix també a l'assoliment d'altres competències com utilitzar tecnologies de la informació i la comunicació.

Com a estratègia de futur ens plantejem la necessitat d'incorporar una estratègia col·laborativa o 2.0 al portal: Caldria preveure la possibilitat d'incloure contingut dinàmic, obtingut a través de la integració amb diferents sistemes d'informació de la Biblioteca (catàleg, biblioteca digital, bases de dades de creació pròpia, etc.), i també connectar el portal amb les xarxes socials que es consideri, per afavorir el diàleg i la compartició de recursos i continguts entre els usuaris (estudiantat, professorat, especialistes, etc.) i els promotors del portal.

Tot i que a grans trets UdGBabel és un repositori de recursos, es pretén també que l'estudiant o el destinatari reflexionin sobre el seu propi procés d'aprenentatge. L'exemple més clar d'això són els recursos que es presenten em l'apartat de redacció per temes, en el qual, a més d'oferir enllaços a manuals de redacció, guies d'estil, diccionaris terminològics, etc., es fan una sèrie de preguntes retòriques al lector que tenen l'objectiu de fer-lo conscient de les característiques comunicatives de la disciplina que estudia i del moment on es troba en el seu aprenentatge.

CONSIDERACIONS PER AL DEBAT

1. El portal UdGBabel és el resultat d'un procés de reflexió inicial entre l'SLM i la Biblioteca al voltant del necessitat de crear un espai físic destinat a l'aprenentatge de llengües. Constatem que la concepció tradicional tant dels centres d'autoaprenentatge de llengües com de les biblioteques està canviant i que cada vegada adquireixen més importància els espais virtuals.

S'ha de deixar de banda la creació d'espais físics per a l'aprenentatge tenint en compte la gran quantitat de recursos que es poden trobar a la xarxa? En tot cas, si ha de continuar havent-hi espais físics, quina relació han de tenir amb els espais virtuals? On s'ha de situar els espais físics?

2. Una altra qüestió molt relacionada amb això és l'aprenentatge informal, és a dir, l'aprenentatge que s'assoleix al marge de l'educació formal i les institucions d'ensenyament. En el camp de les llengües l'aprenentatge informal pot arribar a tenir una importància cabdal. Els campus universitaris sencers poden ser concebuts com immensos centres d'autoaprenentatge.

S'ha d'avaluar l'aprenentatge informal? Com es pot avaluar? Pot tenir cabuda dins l'aprenentatge reglat?
